

Niet-technische samenvatting 20171204

1 Algemene gegevens

1.1 Titel van het project	Het nemen van weefsels van vissen ten behoeve van onderzoek naar de visstand, gericht op het formuleren van beheersmaatregelen en het monitoren van de effecten hiervan..
1.2 Looptijd van het project	1 - 5 - 2017 tot 1 -5 - 2022
1.3 Trefwoorden (maximaal 5)	Schubben, vinstralen, gehoorsteentjes, kieuwdeksels, maaginhouden

2 Categorie van het project

2.1 In welke categorie valt het project.	☒ Fundamenteel onderzoek
	☒ Translationeel of toegepast onderzoek
	☐ Wettelijk vereist onderzoek of routinematige productie
<i>U kunt meerdere mogelijkheden kiezen.</i>	☐ Onderzoek ter bescherming van het milieu in het belang van de gezondheid
	☒ Onderzoek gericht op het behoud van de diersoort
	☐ Hoger onderwijs of opleiding
	☐ Forensisch onderzoek
	☐ Instandhouding van kolonies van genetisch gemodificeerde dieren, niet gebruikt in andere dierproeven

3 Projectbeschrijving

3.1 Beschrijf de doelstellingen van het project (bv de wetenschappelijke vraagstelling of het wetenschappelijk en/of maatschappelijke belang)	Binnen de Kader Richtlijn Water en MWTL zijn er doelen gesteld ten aanzien van de visstand. Om die te realiseren, voeren overheden kostbare maatregelen (verbetering van de waterkwaliteit, inrichtingsmaatregelen, maatregelen om de connectiviteit te verbeteren etc.) uit. Het is van belang te onderzoeken of deze doelen gehaald worden (Toestand & Trend monitoring) en als dit niet het geval is waarom dat dan is (Operationele Monitoring en Monitoring voor nader onderzoek). Hiervoor wordt de visstand regulier gemonitord. In dit onderzoek wordt gekeken naar de aard en herkomst van populaties van soorten en leeftijd van individuen binnen deze populaties in waterlichamen. Hiertoe worden vissen gevangen, gemeten en de soort bepaald. In een beperkt aantal gevallen worden een aantal, beperkt belastende, handelingen aan de vissen (gevangen binnen reguliere monitoring) uitgevoerd elk met een specifiek oogmerk. Het betreft het
---	--

	nemen van schubben, knippen van vinstralen en vinpunten, het knippen van een stukje van de vin bij zalmachtigen voor DNA analyse en het doden van een aantal vissen om andere weefsels in het laboratorium af te nemen en te onderzoeken.
3.2 Welke opbrengsten worden van dit project verwacht en hoe dragen deze bij aan het wetenschappelijke en/of maatschappelijke belang?	Door het nemen van weefsels van vissen kan inzicht verkregen worden in de leeftijdsopbouw van een populatie, de herkomst, genetische achtergronden en de voedselkeuze. Hiermee kunnen specifieke onderzoeksvragen worden beantwoord waarmee het mogelijk wordt om maatregelen die worden genomen om de ecologische kwaliteit van waterlichamen te verbeteren, efficiënter en meer kosten effectief te maken.
3.3 Welke diersoorten en geschatte aantallen zullen worden gebruikt?	Het betreft vissen uit de wilde fauna. Naar schatting zullen maximaal 35.750 vissen worden gebruikt, van allerlei soorten die in Nederland voorkomen (het betref naar verwachting voornamelijk de volgende vissoorten: alver, blankvoorn, brasem, kolblei, karper, winde, ruisvoorn, zeelt, barbeel, kopvoorn, serpeling, sneep, riviergrondel, baars, snoek, snoekbaars, houting, beekforel, zeeforel, zalm, rivierprik, zeebek en aal).
3.4 Wat zijn bij dit project de verwachte negatieve gevolgen voor het welzijn van de proefdieren?	De vissen worden geselecteerd uit vangsten van bestaande monitoring. Van deze vissen worden weefsels (schubben, vinstralen, stukjes vin) ontnomen waardoor ze kortduren ongemak kunnen ervaren. Zo snel mogelijk na de handeling zullen de vissen weer losgelaten worden in het water van herkomst. De overige vissen worden door een overdosis verdovingsmiddel gedood na vangst en meegenomen naar een laboratorium.
3.5 Hoe worden de dierproeven in het project ingedeeld naar de verwachte ernst?	Licht
3.6 Wat is de bestemming van de dieren na afloop?	Een aanzienlijk deel van de dieren (30%) wordt na de weefselafnames weer losgelaten in het water waar ze zijn gevangen. Het betreft hier grotere vis. Een deel van de dieren (70%) worden direct na het vangen gedood. Het betreft hier echter voornamelijk vislarven.

4 Drie V's

4.1 Vervanging Geef aan waarom het gebruik van dieren nodig is voor de beschreven doelstelling en waarom proefdiervrije alternatieven niet gebruikt kunnen worden.	Om de beoogde doelen (ecologische kwaliteit) vanuit de Europese Kaderrichtlijnwater (KWR), Natura2000 en het Nederlands visstandbeheer (w.o. Nederlands aalbeheerplan) te behalen is het noodzakelijk om weefsels van vissen uit de wilde fauna te nemen. Aan de hand van deze weefsels kan worden bepaald hoe het zit met de diverse parameters die de kwaliteit van de visstand bepalen. Vervanging is hierbij niet mogelijk omdat metingen verricht moeten worden aan dieren van de natuurlijke visstand.
4.2 Vermindering	Voordat overgegaan wordt tot het nemen van weefsels van vissen, zullen alternatieve mogelijkheden om de vraagstelling te beantwoorden worden

Leg uit hoe kan worden verzekerd dat een zo gering mogelijk aantal dieren wordt gebruikt.

overwogen. Het betreft hierbij zaken als analyse van de lengteopbouw van het visbestand en bepaling van de omvang van het visbestand door middel van bevissingen met specifieke vangtuigen.

4.3 **Verfijning**

Verklaar de keuze voor de diersoort(en). Verklaar waarom de gekozen diertype model(len) de meest verfijnde zijn, gelet op de doelstellingen van het project.

De vissen worden gekozen uit de vangst van de reguliere monitoring en worden dus niet specifiek voor het nemen van de weefsels gevangen. Er wordt volstaan met zo min mogelijk vissen, als noodzakelijk voor het correct beantwoorden van de vraag.

Vermeld welke algemene maatregelen genomen worden om de negatieve (schadelijke) gevolgen voor het welzijn van de proefdieren zo beperkt mogelijk te houden.

De vissen wordt slechts kortdurend uit het water gehaald. Hierbij wordt gewerkt met visvriendelijke schepnetten (knooploos netwerk). Bij het hanteren van de vissen wordt gewerkt met natte handen. De meetplank waarop de vissen wordt gelegd is eveneens altijd nat zodat geen beschadigingen aan de vis worden toegebracht. Sedatie en verdoving wordt toegepast.

5 In te vullen door de CCD

Publicatie datum

23 juni 2017

Beoordeling achteraf

Nee

Andere opmerkingen

Nee